

Table 1. **The average oil content of hemp and linseed seeds in Latvia**

Species	Variety	Oil content in seeds, %	Oil yield, t ha ⁻¹
Linseed	‘Scorpion’	38,9	0,82
	‘Flanders’	45,1	0,94
Hemp	‘Pūriņi’	41,2	1,23
	‘Bialobrzzeskie’	38,5	0,98

A byproduct of the oil industry - linseed meal, or split - is used in fodder, which is a valuable feed for animals, as well as a fertilizer. Linseed oil with its high levels of polyunsaturated fatty acids, especially α -linolenic acid, is very prone to oxidation [1].

Vegetable oils contain a lot of fatty acids, which are necessary nutrients for normal human functions. Vegetable oils are also suitable for diesel engines [2].

Hemp is one of the rare crops that can be used and processed completely, leaving nothing in the field. Seeds – for confectionery, oils, cosmetics and food additives. Hemp fiber – for laminate, paper, construction boards, geotextile, carpets, fabrics. Hemp wood – for bedding, thermal insulation, plastic, plaster boards and lime concrete. Whole plant - for alcohol, fuel and silage.

References

1. Kūka M., Čakste I., Kūka P. Inhibition of Formation of Conjugated Dienes in Linseed Oil. *Proc. Latvian Acad. Sci., Section B*, Vol. 72, 2018, No. 2; DOI: 10.2478/prolas-2018-001.

2. Górski K., Smigins R., Longwic R. Research on Physico-Chemical Properties of Diethyl Ether/Linseed Oil Blends for the Use as Fuel in Diesel Engines. *Energies*, 2020, 13, 6564; doi:10.3390/en13246564.

УДК 631.5:635.625

ВИРОЩУВАННЯ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО В УКРАЇНІ

Євтушенко О.Т., кандидат сільськогосподарських наук
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Найважливішим завданням агропромислового комплексу України є забезпечення населення повноцінними та якісними продуктами харчування. Значне місце у реалізації цього завдання належить галузі баштанництва. Одним з найбільш урожайних і рентабельних баштанних культур є гарбуз [1, 2].

Значна частина території України вважається сприятливою для ведення промислового баштанництва. Але наукове обґрунтування визначення можливих площ посівів баштанних культур в Україні є важливим для визначення найбільш

економічно доцільних зон їхнього вирощування. Зональність вирощування баштанних культур на сучасному етапі набуває винятково важливого значення. Це дозволяє ефективно використовувати біокліматичний потенціал, одержувати продукцію високої якості з профілактично-лікувальними властивостями за найменших витрат праці та агроресурсів [3, 4].

В Україні розповсюджені три види цього роду: гарбуз великоплідний, гарбуз твердокорий та гарбуз мускатний, вони добре розрізняються за ознаками листка, плоду та насіння.

Серед них гарбуз мускатний є найціннішим продуктом харчування, джерелом біологічно активних речовин. Хімічний склад плодів гарбуза значно залежить від різних технологічних прийомів вирощування, виду та сорту, ґрунтового-кліматичних умов та інших факторів [3].

Головною особливістю гарбуза мускатних сортів — це приємний аромат солодкої на смак м'якоті. Плоди виростають овальної або витягнутої форми, іноді з перехопленням в середній частині. Насіннева камера невеликого розміру розташовується в протилежній від ніжки листя стороні. Шкірка буває м'якою або твердою. Вага плодів залежить від поживності ґрунту, якісного догляду, сортової приналежності. Колір м'якоті змінюється від світло-жовтого до насичено помаранчевого.

Гарбуз найкраще росте на структурних високородючих середньосуглинкових ґрунтах. Рослини більш солестійкі порівняно з кавуном і динею. Вони витримують межовий вміст хлору до 0,02% у розрахунку на повітряно-сухий ґрунт [3].

Найкращими попередниками є озима пшениця, багаторічні трави, кукурудза на зелений корм і зернобобові. Повертати посіви баштанних культур на попереднє місце вирощування, а також розміщувати після інших культур родини гарбузових рекомендується не раніше ніж через 4-6 років.

Для посіву використовують якісне насіння з високими сортовими та посівними показниками. Найбільш поширений спосіб сівби – широкорядний з міжряддями 140-280 см.

Строки сівби гарбуза мускатного зазвичай коливаються в залежності від погодних умов весни. Сівбу гарбуза доцільно розпочинати при температурі ґрунту +12–14 °С на глибині 8–10 см. На півдні України сівбу розпочинають в другій-третьій декаді квітня або на початку травня, у Поліссі та Лісостепу — у другій декаді травня. Мускатний гарбуз у центральних і північних областях рекомендується вирощувати через розсаду. Рослини на півдні України вирощують посівом насіння у відкритий ґрунт. У центральних і північних регіонах бажано сіяти гарбуз мускатний під плівку або висаджувати в ґрунт 20–25 денною розсадою.

За зниження температури до 10-12 °С у рослин уже затримується ріст, розвиток, а з подальшим її зниженням у результаті ряду захворювань рослини гинуть. Навіть короткочасні заморозки в 1-2°С призводять до загибелі рослин [3, 4].

Щодо заходів боротьби з хворобами, шкідниками та бур'янами потрібно застосовувати профілактичні та агротехнічні способи боротьби.

Плоди мускатною гарбуза готові до збирання при затвердінні зовнішньої оболонки, іноді її колір змінюється. Вибирати варто сухий, сонячний день і не затягувати до настання заморозків.

Для тривалого зберігання відбирають добре дозрілі плоди з плодоніжками. Плоди гарбуза зберігають у тарі або на стелажах у чистих, пристосованих складських приміщеннях, що вентилюються.

Термін зберігання плодів гарбуза при температурі повітря від 8 до 10 °С, та відносній вологості повітря 70–75 %. Неприпустиме зниження температури до -2 °С.

Отже, глобальне потепління рано чи пізно змусить нас добирати більш пристосовані до посушливих умов і високих температур види та різновиди рослин, а баштанні культури, зокрема гарбуз мускатний, через свої біологічні особливості є саме такою рослиною. При цьому правильно підібраний сорт та умови вирощування для гарбуза мускатного будуть мати важливе значення з метою отримання максимальної врожайності його плодів.

Література

1. Лимар А.О., Семен О.Т. Одержання екологічно безпечної продукції гарбуза мускатного при вирощуванні у незрошуваних умовах півдня України. *Таврійський науковий вісник*. 2013. №86. С. 57-61.
2. Л.О. Бойко. Нові ніші підприємницької діяльності в аграрній галузі. *Ефективна економіка*. 2021. №10. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.82
3. Бахчевые культуры в лечебно-профилактическом питании: монография / В.А. Лымарь и др. Херсон: Айлант, 2011. 253 с.
4. Лимар А.О., Лимар В.А. Баштанництво України: монографія 2-ге вид., перероб. та доп. Миколаїв: МДАУ, 2012. 372 с.